

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XXI. Invectiva parentis in socordem filium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

viatorem intelligit liētozem seu apparitozem
 (ut hoc nomen olim apud Romanos accipiebatur) quia propter inertiam invadetur
 turpis egestas, & coget te, acerbam vitam
 magna rerum penuria ducere, præterit
 que otiosè dies irritis suspirijs revocate.
 contrario dulcis est fructus exantlati laboris
 indicârunt hoc veteres emblemate, quò pingebant,
 hic adolescentem expeditis lacertis
 nudo capite, ligone terram proscindentem
 illinc senex, pellitâ suffultus togâ, in solio
 cumbebat ad genialem mensam, epulis, scyphis
 phisque aureis instructam. Ad hanc mensam
 convivator potes esse & conviva, minister
 herus, si nôsti commodis tuis prospicere
 quod hætenus minimè fecisti. Vale, & resipisce.

XXI.

INVECTIVA PARENTIS
 in socordem filium.

ORdior hanc epistolam verbis non meis
 sed illius, qui cum severitate censoria
 summam sapientiam conjunxit. Is, ut hominem
 ignavum à torpore excitaret, hoc
 toni-

tonitru insonuit : *Usquequo piger dormies ?
quando consurges è somno tuo ?* Prov. 6. ex-
pergilcere tandem , age , satage , labora ; sa-
tis datum inertix , satis somnolentix , Endy-
mion. Sex jam annis in scholis sessitasti ,
vix ad supremam Grammaticæ crepsisti ; tan-
tum abest , ut laudem ullam publicam aut
præmium retuleris , ut potius agmen , gra-
dum ad altiorem classem facientium , inter
postremos clauderis. Frequentes tibi sunt
admoti stimuli ad excutiendam socordiam ;
crebrius ingestæ admonitiones , increpatio-
nes , reprehensiones ; etiam minæ & plagæ ;
sed veternum non expulerunt. Surdo can-
tatum ; nec blandis quidquam promotum ,
nec asperis. Pigritix pestis te totum corri-
puit , & aures obstruxit. Usurpem ego hîc
illud Horatij : *ô puer,*

Quantâ laboras in charybdi !

Quæ saga , quis te solvere Thessalis

Magus venenis , quis poterit DEUS !

Ignavia tibi potionem infudit , & mentem
ademit ; Lethæo sopitus poculo , nihil agis ,
quod gnavum & industrium adolescentem
deceat. Interea volat irrevocabile tempus :
accedunt anni ; nihil accedit doctrinæ , aut
profectûs ; Præceptores tuos gravi molestiâ ,

I s

me

me tristitiâ & mœrore afficis. Ingenium tibi non deest, sed diligentia & cupiditas ascendi. Jam constitueram, te à scholis auertere, & cuiusdam pictori in disciplinam tradere, ut, quando doctiorem nescis tractare calamum, saltem disceres colores terere, & penicillos extergere. Intercessit huic consilio filio amicorum quidam; sponsores se & eundem pro te obtulit, fore, ut intra dimidij spatium anni longè alia de te audirem, & posteritatem memoriam inducerem. Deditur amicitia; indulsi petiti temporis spatium, intra quod, nisi lethargum abjeceris, sum te excitaturus stimulo, quem tu non expectas. Hominem pigrum comparat Salomon agri urticis & tribulis obsito. *Per agrum, inquit Prov. 24. hominis pigri transivi, & per vineam viri stulti: & ecce totum repleverant urtica. & operuerant superficiem eius spina.* Ecce fructum desidii! Tu inertissime homuncio, es ager iste, in quo

Urenda filix innascitur;

in quo dominatur infelix lolium, & omnibus sentibus horrent; tu neglectum hoc & incultum es solum, nullius rei, nisi Zizaniorum & tribulorum ferax. Pigritia multas herbas in te seminavit; mentem hebetavit.

tavit, ingenium obscuravit, memoriam debilitavit, fibras diligentiae & sedulitatis omnes elisit. In te convenit illud ejusdem Salomonis: *Vult & non vult piger*, cap. 13. remissè scilicet, languidè & ignavè: velles, cuperes, optares ad aliquam eruditionem pervenire, sed sine labore; solis desiderijs contentus, cum tamen *Dij*, ut est in adagijs, *omnia laboribus vendant*. Salustius pronuntiat: *Ubi socordia atque ignavia te tradideris, nequicquam Deos implorabis*. Cum Hercule movenda manus & applicanda operi: promissis me hætenus lactasti, sed inanibus; sapius illud corvinum iterasti, *Cras hoc fiet, idem cras fiet, quid? quasi magnū Nempe diem donas? sed cum lux altera venit, Jam cras hesternū consumpsimus*. Persius Sat. 5. *Hodie, hodie capiendum sarculum, malæ herbæ eruncandæ, spinæ eradicandæ, nec ulla die cessandum, donec repurgetur solum.*

Nil exempta juvat spinis de pluribus una.

Horat.

Constantia jungenda labori: *Diem perdidisti*, ajebat Cæsarum Romanorum quidam, si quâ die nullum in alios beneficium contulisset; diem, tu crede, te perdidisse, quem sine lineâ præterire, sine fructu laboris & industriæ

olabi

elabi sivisti. O quis memoret, non dico
 ras, non dies, sed hebdomades & menses
 quos tu otio transmisisti, & malè combu-
 sti. Tibi, tuique similibus è sacris Prover-
 bijs ingerendum est: *Qui congregat in me-
 se, filius sapiens est: qui autem stertit æsta-
 te, filius confusionis.* Prov. 10. v. 5. *Ætas*
 & messis symbolum sunt adolescentiæ
 prof. Ætâs in virtute & litteris; item occu-
 sionis & temporis, idonei ad rem bene ge-
 rendam. Stertit ætate, qui malè tempus
 impendit, socordiæ se permittit, nihil
 bonis artibus proficit, vivit tanquam non
 viveret, quia nihil agit, nisi quod actum no-
 let aliquando. *Filius sapiens* est, qui in ju-
 ventute seminat, quod in adultiore ætate cum
 laude & fænore metat. *Filius confusionis*
 qui desidiam torpens, ad nullam egregiam lau-
 dem aspirat, nummos parentum perdit, fru-
 ges absomit, & fructum nullum facit. *Ta-
 lis confusionis* filius tu es, qui tuam desidiam
 teipsum, & parentes, totamque familiam
 dedecore afficis, dum omnium expectatio-
 nem fallis, & cum fucis latam inglorius a-
 luum trahis; dum in morem Arcadiæ pe-
 cedis, lentus sub clitellis incedis, & condiscip-
 pulos tuos, velut antevolantes Pegasos lento
 pede

pede sequeris ; dum pudore *confusus* , te-
ipsum erubescis , & posticam occasionis cal-
vitiam serò prehensas ; dum pecunias inu-
tiliter prodigis , & ideo multorum convitijs
vapulas , magnòque emis , nihil scire ; dum
velut ostium in cardine verteris , & in stra-
to ignaviæ circumvolveris , Prov. 26. Mo-
vet se quidem ostium , sed nihil promovet ,
in eodem loco hæret ; & hoc est : *Vult piger* ,
& *non vult* : quid enim aliud sunt desideria
pigrorum , quàm velle nolendo , quàm nol-
le volendo ? Tux sunt illæ voces : *Leo est*
in via , & *leæna in itineribus* , Prov. 26.
Fingis difficultates , ubi non sunt : cogitas
metus ac pericula , quæ pueri quoque con-
temnunt : laborem studendi non secùs hor-
rescis , quàm si chimera , qualis à Poëtis de-
scribitur , tibi se obijciat , quæ flammæ ut
draco vomit , rictus ut leo pandit. Et hæc
etiam causa est , quare *piger* asino assimile-
tur ; hæc enim bestia mirificè leonem refor-
midat. Sed faxo , ut , nisi contra hunc leo-
nem audentior eas , contra hanc chimeram
Bellerophontem te præstes , ego doceam asi-
num istum sub fræno currere , & alacriùs
sarcinam ferre. Obsipabo tibi pabulum haud
paulò parciùs ; saturabo te paleis , quid e-
nim

nim aliud mereris, frugiperda? rudior
 laciniam iniiciam, ut, qui Epomidem
 facis, Endromidem nauticam induas; in
 rum molæ asinariæ te ducam, & cessator
 agitabo. Nimix me ipsum remissionis
 cuso, qui hactenus fallacibus tuis promissis
 credidi, & mihi palpum obrudi passus sum
 vertam stylum; imposturas tuas tibi retraham
 tiar. Post hanc admonitionem, alteram
 exspecta; juratus hæc scribo, talem me
 præbebo patrem, qualem te geris filium.
 Ego agrum istum vepribus horrentem, ho-
 ignavum & inutile terræ pondus, nihil præ-
 ter Zizania ferentis, fodiam, refodiam, oc-
 cabo, arabo, pastinabo, sarriam; pigrum
 solum stimulis & ligonibus versabo, do-
 nec aliquem fructum vel in opificio red-
 das. Intelligis allegoriam? Duritiam tuam
 velut contumacem glebam frangam, segni-
 tiam extimulabo, evocabo meliora propo-
 ta, invertam tibi caput, & occasiones
 omnes amputabo, meâ patientia
 abutendi, tua segnitie repetitas
 admonitiones, & minas
 eludendi.

* *
*